

روشهای استفاده از منابع یادگیری

ص 70 تا 82

مدرس: معصومه سرلک پردیس شهید میرشاکي
اليگودرز
بهار 99

فضاهای آموزشی

• یکی دیگر از منابع یادگیری فضاهای آموزشی است که ابتدا سیر تحول آن در ایران و سپس انواع و تاثیرات فضاهای آموزشی بر یادگیری مورد بحث قرار می گیرد.

تحول آموزشگاه در ایران:

- سازمان تعلیم و تربیت در ایران باستان عبارتند از: خانواده، آتشکده و آموزشگاههای درباری بوده است.
- در دوره هخامنشی آموزشگاههای درباری فرزندان شاه، بزرگان، اعیان و اشراف را از سنین هفده سالگی برای مشاغلی چون پزشکی، ستاره شناسی، مهندسی و .. آماده میکردند.
- در زمان ساسانیان محل آموزش معمولاً مراکز دینی زردشتی و عیسوی یا امثال آن بود.

آموزشگاههای ایران بعد از ظهور اسلام:

- بعد از ظهور اسلام در سازمانهای تعلیم و تربیت ایران ، تغییراتی روی داد. موسساتی که به تربیت می پرداختند، عبارت بودند از: خانه، مسجد، مکتب، مدرسه، و خانقاه.
- بعد از مشروطیت نیز مدارس و دانشکده هایی به سبک جدید به وجود آمدند.

فضای کلاس و تسهیلات مدرسه :

- فضای آموزشی در میزان یادگیری دانش آموزان اثر چشمگیری دارد. دمای فضای آموزشی ، امکان رفت و آمد دانش آموزان در کلاس درس، نور کافی ، تابلوی مناسب، تعداد دانش آموزان در کلاس درس از جمله متغیرهای تاثیر گذار فضای آموزشی است که بر یادگیری فراگیران بسیار موثر است.

نقش سازمان دهی کلاس درس در برآورده ساختن نیازهای کودکان و فرایندهای یادگیری :

- روشهای طراحی محیط فیزیکی ممکن است مانع یا تسهیل کننده فعالیت و تعامل های اجتماعی باشند که زیر بنای رشد اجتماعی، فردی ، و فکری کودکان را تشکیل میدهد.
- دیوید و واینستاین : محیط آموزشی ساخته شده برای کودکان باید:
- هویت فردی را پرورش دهد
- به رشد قابلیت های فرد کمک کند.
- فرصت هایی برای رشد شناختی ، اجتماعی و حرکتی فراهم آورد.
- فرصتی برای تعامل اجتماعی و خلوت افراد فراهم سازد.

نقش محیط فیزیکی مدرسه بر کودکان ابتدایی:

- واینستاین و میگنانو:
- افزایش امنیت روانی کودکان با تهیه مواد نرم و واکنش گر و میز و صندلی متحرک برای راحتی کودکان
- افزایش اعتماد به نفس بطوریکه محیط کلاس باید حضور تک تک کودکان را منعکس سازد.
- تقویت رشد حرکتی.
- افزایش تعهد کودکان نسبت به کارهایی که انجام میدهند از طریق قابل فهم ساختن مطالب، طراحی کلاس برای جلوگیری از حواس پرتی کودکان.
- و...

سازمان دهی کلاس ، برنامه درسی ، راهبردهای تدریس و منابع یادگیری:

- موضوعات گوناگون برنامه درسی به سازمان دهی کلاس و محیط مدرسه و به ابتکارهای خاص نیاز دارد.
- برای مثال اجرای نمایش به فضایی خالی و ایمن نیاز دارد. یا تربیت بدنی محتاج ابزار خاص است. معلم ممکن است از بین روشهای زیر انتخاب کند:
- گروه بندی دانش آموزان
- استفاده از روش یاددهی یادگیری مثلاً بحث، پژوهش و...
- هرکدام از این روشها نیازمند سازماندهی فضا و چیدمان ابزار و وسایل به سبک خاصی است که انتخاب بجا میتواند در موثر بودن آموزشهای دانش آموزان بویژه در زمینه دروس عملی موثر باشد.

استفاده از روان شناسی در سازمان دهی کلاس :

- ۱- دیدگاههای اجتماعی فرهنگی: در این دیدگاه فرد و جامعه را نمیتوان از هم جدا کرد. این رویکرد برای درک دانش و یادگیری کلاس، هوش را بیشتر بصورت توزیع شده در میان افراد شرکت کننده در فعالیتهای مشترک می بیند تا نیروی ثابت برای یادگیری تک تک کودکان.
- به زعم این دیدگاه رفتار هوشمندان در کلاس نه فقط استفاده از زبان و سایر فعالیتهای ذهنی ، بلکه بکارگیری ابزارهای فیزیکی ، کارهای دستی ،متون و جنبه های دیگر محیط یادگیری را در بر میگیرد.

استفاده از روان شناسی در سازمان دهی کلاس :

- 2-روان شناسی محیط گرا:
- معلمان در طراحی از اصول روان شناسی محیط گرا برای سازماندهی محیط فیزیکی کلاس استفاده می کنند. بطوریکه:
- دانش آموزان در محیط کلاس بتوانند از قدرت فهم و استدلال خود استفاده میکند و کودک در محیط کلاس باید به راحتی بتواند چنین عبارتی فضای کلاسی بعنوان مانع برای کودک عمل نکند.

درب‌نامه ریزی درسی چنین کلاسی:

- از پیچیده کردن غیرضروری تکالیف خودداری میشود.
- وسایل کمک حافظه قابل رویت و قابل بازخورد برای کودکان تهیه میگردد.
- برنامه خودکار به وجود می آید.
- از فن آوریهای نو استفاده میشود.
- و...
- این رویکرد معلمان را قادر میسازد با راهبرد، اندیشه و خلاقیت، کودکان را به یک فراگیر فعال در محیط مدرسه تبدیل سازند.

اصول طراحی عام:

- اصول طراحی عام بعنوان راهبردی زیربنایی برای تمامی شاگردان با تمامی تفاوت‌های فردی شامل اصول :
- اصل اول: امکان عرضه چندگانه از محتوا.
- اصل دوم: فراهم کردن حق انتخاب چندگانه برای بیان و کنترل.
- اصل سوم: امکان حق انتخاب چندگانه برای کار و انگیزش.

چیدمان کلاس:

- اورتسون و همکاران چهار اصل بنیادی را برای چیدمان کلاس مطرح کردند:
- 1- در نواحی دارای ترافیک بالا، تراکم را کاهش دهید.
- 2- اطمینان حاصل کنید که به راحتی میتوانید همه دانش آموزان را ببینید.
- 3- وسایل تدریس پرکاربرد و نیز لوازم دانش آموزان را طوری جاسازی کنید که به راحتی قابل دستیابی باشد.
- 4- اطمینان حاصل کنید که دانش آموزان میتوانند به راحتی برنامه های مربوط به کل کلاس را مشاهده کنند.